

Overweging zondag 25 februari 2018 Citykerk Het Steiger

2^e zondag 40-dagentijd

Voorganger: Co Elshout

Lezingen: 1 Koningen 19,9-13, Romeinen 8,31b-34, Marcus 9,2-10

Lieve mensen,

Wij wonen in polders, vlak land. En hoewel onze samenleving wel kleurrijker is geworden, zijn velen van ons nog voorzien van een protestantse – of ik denk eigenlijk meer een Germaanse – nuchterheid. Wij zijn niet van de hoogtes en we doen graag gewoon. Bijvoorbeeld de liturgie moet ook weer niet al te mooi en uitbundig zijn (en een goed uur is meer dan genoeg). En enige diepgang in spiritualiteit is welkom, maar we zijn wel op onze hoede (ik in ieder geval). En laten we wel zijn: de Bijbel is ook meer een zoektocht naar vrede en gerechtigheid, een ‘Weisung’, zoals Buber het noemde, een meer praktisch boek dan religieus of spiritueel. De momenten, de ervaringen, van ‘het andere in het gewone’ zijn spaarzaam in de Bijbel en zijn doorgaans gesitueerd op afgelegen plaatsen.

Ja, we kennen de verhalen van Mozes en later Elia op de Berg van God, de Sinaï of ook wel de Horeb genoemd. En nu Jezus op deze berg. De traditie heeft daarvoor de Thabor-berg in Galilea aangewezen. Niet zo gek, want dat is een puist (dus typisch een berg zoals je die als kind voorstelt), uitstekend boven de Jizraeel-vlakte. De weg naar boven gaat als een spiraal om de berg omhoog. Ik heb het een keer gelopen en ja, dan kom je in een trans, hoor. De Thabor-ervaring is in de oosterse kerken heel belangrijk. Het heeft een eigen feest (‘Transfiguratie’) op 6 augustus; in het Oosten een groot feest, bij ons iets voor hooguit de kloosters of het brevier.

Maar welke berg het ook is, deze berg is, zoals elke berg in de Bijbel, een verwijzing naar de berg van God. Trouwens, de aanwezigheid van Mozes en Elia geeft dat wel heel duidelijk aan. En er zijn meer verwijzingen in dit verhaal. Onze Evangelielezing vandaag begon met: “Na zes dagen (of zes dagen later).” Hier is wat mee bedoeld, zeker Marcus schrijft geen woord te veel! Wel, in Exodus kun je lezen over Mozes’ ervaring: “En de heerlijkheid van de Eeuwige woonde op de berg Sinaï, en de wolk bedekte hem zes dagen, en op de zevende dag riep Hij Mozes uit het midden van de wolk, en het aanzien van de heerlijkheid van de Eeuwige was als een verterend vuur....” En wat zien we nu: een stralende Jezus. De nieuwe Mozes? Nee, beslist niet. Dat is een groot theologisch misverstand (hopelijk geweest). Mozes staat er trouwens ook bij, geen monument maar levend en wel, want in gesprek. Hier komt

alles bijeen, als een soort drie-eenheid: de Thora en de Profetie, vertegenwoordigd door Mozes en Elia, nu voortgezet, dus in dat spoor, door Jezus, als Evangelie voor alle volken.

En dan zien ze Jezus' gedaante veranderd. Want nu wordt de gehele bijbelse boodschap, van de Wet en de profeten, in Jezus wordt samengevoegd. En daarbij overstraalt Gods heerlijkheid alles. Alle woorden, strijd en moeiten die de Bijbel verhaalt, staan in dat perspectief. Ja, spiritualiteit, maar niet als doel op zichzelf. En het is radicaal, hoor. Zijn kleren zijn witter dan die op aarde ooit kunnen worden. Bij gewassen kleren kun je zeggen: "zo goed als nieuw." Maar hier is het werkelijk nieuw. Dit is een compleet andere werkelijkheid. Dit is het grote visioen: "alle tranen van de ogen gewist, geen dood, geen rouw, geen klagen of moeite zal er meer zijn...." Dit perspectief overstraalt alles. Evangelie betekent niet voor niets: goede boodschap. Nogmaals, vooral de oosterse kerken zijn hiervan doordrongen (zij moeten oppassen het lijden niet weg te poetsen, wij: dat het lijden niet het laatste woord heeft).

Het Evangelie verhaalt heel aardig dat Mozes en Elia in gesprek waren met Jezus. Joodser kan het niet: altijd met elkaar in gesprek, zo nodig in debat, want we zijn het niet graag eens met elkaar. En elke stem telt: niemand wordt eruit gegooid: rabbi die zegt dit, maar rabbi die zegt dat...' En zo stapelt het zich op zoek naar de waarheid. De godsdienst van de berg is nu eenmaal spraakmakend. "Und Gott sprach!" om weer Buber te citeren. Maar nou moeten we weer oppassen. Net al bij die spiritualiteit. Laten we niet alleen de ervaring van Mozes erbij halen maar ook die van Elia, het verhaal dat we zojuist hebben gelezen. De Eeuwige trekt voorbij, maar in de storm en niet in de aardbeving en niet in het vuur, maar in 'een stem van zachte stilte' is Hij, de eeuwige, Elia nabij.

Natuurlijk wil Petrus deze ervaring vasthouden. Laten we daar niet schamper over doen. Hier valt alles samen; het is goed hier te zijn. Heel Gods Woord is hier nu in vervulling en wel in drievoud: Mozes en Elia en Jezus, dus drie tabernakels, woontenten.... Maar hij weet eigenlijk niet wat hij zegt; huiver, vrees, had hen bevangen. Allemachtig! Wat gebeurt hier? En reken maar: nog even en ze vallen op hun knieën. Angst maakt je blind en kwetsbaar; je grijpt elke voorzienigheid aan. Geloof als verdoving en dus bedrog. Dit is het einde der tijden.... het klonk en klinkt dan hier, dan daar. Het visioen tot werkelijkheid gebombardeerd. Nep-nieuws noemen we dat tegenwoordig. Het is nog geen hemel op aarde. Ga eens beneden kijken, Petrus, daar in het dal, waar de mensen zijn. En je weet toch, Petrus, hoe het was toen Mozes beneden kwam: voor God in de plaats aanbaden ze nu het gouden kalf, het beeld van de macht, de potentie, het recht van de

sterkste (het op aarde heersende systeem). Nee, we zijn er nog niet en doe beslist niet alsof van wel. Je kunt maar beter het voorlopig stilhouden.

En voordat Petrus is uitgesproken overschaduwde de wolk hen. En ook nog voordat Petrus en de zijnen daarover weer religieus onderste boven geraken (altijd die wolk van onderaf gezien: daar is God! en er nu midden in staan!), klinkt daar die stem: “Dit is mijn Zoon, de geliefde, hoort (luistert) naar Hem.” Je zou kunnen zeggen: nu vindt de overdracht plaats: Jezus gaat het spoor van Israël, van Mozes en de profeten, toegepast in het leven van die dagen. En dan zien zij Jezus alleen. Daar zijn wat meditatieën over gehouden: Jezus alleen. Mozes en Elia zijn uit het beeld verdwenen. Maar ze zijn niet afgedankt! In Jezus gaan zij mee, sterker nog: Jezus is hun leerling. Maar een goede leerling wordt zelf leraar. Hij heeft het volle vertrouwen van God zelf. Want het is de opdracht van elke leerling van Mozes en de profeten om Zoon van God te worden. En dan zegt die stem: Dit is mijn Zoon....

Maar de Zoon van God is ook de ‘Zoon des mensen’, de Mensenzoon. Zo is hij de Heer in de gestalte van een knecht. Zo openbaart Hij God voor ons. Hij sticht geen nieuwe religie maar predikt vanuit zijn traditie het heil voor alle volken. Niet de machten, noch de stieren hebben het laatste woord, ook niet de terreur en ziekte en dood, maar deze gestalte – die knecht die straks als een misdadiger wordt gespietst aan een paal – die draagt de verheerlijking met zich mee. Deze Thabor-ervaring nemen we mee, als straks op die vrijdag zal klinken: “Zie de mens.” Ja, zo is het met de mens, maar wij weten: het staat in perspectief.

Nog vijf weken, dan is het Pasen!